

بعد از عزل متخلفان یک کار انجام نشده دیگر باقی مانده است

متخلفان واکسن خانوادگی چه زمانی دادگاهی می‌شوند؟

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

شرکت‌های تولیدکننده و فروشنده واکسن کرونا در دنیا، تنها با دولت‌ها وارد مرادوه شده و واکسن‌ها را در سطوح عالی خریدوفروش می‌کنند. به نظر اقدام درستی هم صورت گرفته است، به‌هرحال همین الان از هرکسی که سوال کنید اصلی‌ترین و سریع‌ترین احتیاج‌جش چیست، در چند احتیاج اول خود، حتما نام واکسن کرونا را ذکر می‌کند. این روند خریدوفروش واکسن در دنیا هم به همین خاطر است که در ظاهر هم که شده، دست سودجویان از تامین و فروش واکسن کرونا با قیمت‌های هنگفت و... کوتاه باشد. البته این به معنی نبود مشکل نیست، همین الان هم که به آمار تولید و تزریق واکسن‌ها در دنیا نگاه کنید، کشورهای سرمایه‌دار در صدر لیست هستند و آنهایی که مثل ما، مغضوب دنیا شده و تحریم هستیم... در ته لیست جا خوش کرده‌اند. با این اوصاف غرض این بود که بگوییم، مبادی ورود واکسن‌ها به کشورها، معمولا مشخص است، هم از نظر تعداد و هم نوع واکسن و... خود نظام بهداشت و درمان کشور هم چنین ادعایی دارد و این یعنی رهگیری واکسن‌های وارد شده به کشور، کار سختی نیست، چون تمام اطلاعات و آمار آن در اختیار وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو کشور قرار دارد. منتها در این بین یک اتفاقاتی در جریان است که خیلی جالب به نظر نمی‌رسد، خصوصا اگر این اتفاقات در کشوری همچون ایران باشد. به‌هرحال به اندازه کافی واردات قطره‌چکانی، کند و پرحاشیه واکسن به کشور مردم را عصبی کرده و مشکل آفرین شده است. اینکه سواي این مساله در توزیع و تزریق هم ما شاهد بی‌عدالتی و اتفاقاتی باشیم که خلاف عدالت و انسانیت باشد، قوز بالا قوز است. از این بدتر اینکه این اتفاقات و حواشی، همه‌اش را می‌توان با یک نظارت صحیح و اطلاع‌رسانی و شفافیت مرتفع کرد. درست است که انتقادات بسیاری به شهرداری و مجموعه مدیریت شهری تهران داریم، اما بد نیست یک مثال مثبت را اینجا ذکر کنیم. سالانه به تعدادی

از خبرنگاران در تهران، به‌منظور تسهیل در روند رفت‌وآمد و تهیه اخبار و... طرح ترافیک با قیمت نازلی اعطا می‌شود. مدیریت شهری جدید بعد از راه‌اندازی سامانه شفافیت شهرداری تهران، اسامی خبرنگارانی که طرح ترافیک دریافت کرده‌اند را در این سامانه بارگذاری می‌کند. با این کار بسیاری از حواشی هرساله پیرامون دریافت طرح ترافیک توسط عده‌ای که صلاحیت دریافت آن را نداشتند ایجاد نشد و به‌نوعی آن مساله پدیده و هزینه‌زایی برای مدیریت شهری حل و فصل شد. خوب چرا چنین تجربه‌ای را در بحث واکسن‌سازی کرونا ایجاد نمی‌کنیم؟ اصلا چرا وقتی این ظرفیت به‌صورت بالقوه در نظام بهداشت و درمان کشور وجود دارد (سامانه‌ی تک) اسامی افراد، خصوصا آنهایی که به‌خاطر مسئولیت و جایگاه شغلی‌شان (کادر درمان) در اولویت دریافت واکسن بوده‌اند و واکسن‌ها را دریافت کرده‌اند در این سامانه‌ها ثبت نمی‌شوند تا همه ببینند و بدانند که مثلا در فلان بیمارستان با این تعداد پرسنل و کادر درمان در اولویت، فلان مسئول و فلان پزشک و پرستار و... واکسن دریافت کرده‌اند؟ واقعا سخت است یا مسیر نظارت ناهموار و به‌ضرر؟ اخبار همین چند صبحی که واکسن‌های کرونا از کشورها و شرکت‌های مختلف به کشور وارد شده را مرور کنید. چقدر تخلف، چقدر فامیل‌بازی، چقدر حاشیه! روزانه چندصد نفر در کشور جان خودشان را از دست می‌دهند، چندصد نفری که خیلی از آنها اگر واکسینه شده بودند یا واکسن زودتر و بیشتر وارد شده بود، الان در کنار خانواده‌هایشان بودند، آن وقت فلان رئیس بیمارستان، فلان مدیر شهرداری و... دوست و آشنا و فامیل و خانواده را در بیمارستان به صف کرده و به بهانه فاسد شدن واکسن و... آنها را واکسینه کرده است. من نمی‌دانم و کاری ندارم که در نقاط دیگر دنیا هم چنین فضاحتی وجود دارد یا نه، اما این را می‌دانیم که اگر قصد عزمی برای جلوگیری از این مساله وجود داشته باشد، راهش هموار است و اجرای آن سخت نیست. حول همین ماجرا هم یک بازخوانی مختصر از تخلفات این چند وقت اخیر، هم راهکارهایی که برای جلوگیری از این تخلفات تجویز شده است و هم یک خبر تازه از یکی از پرحاشیه‌ترین انواع این تخلفات در بیمارستان مدرس تهران خواهیم داشت.

حواشی دنباله‌دار بیمارستان مدرس؛ نام واعظی و زالی هم به میان آمد

از این مسائل که بگذریم، می‌رسیم به اصل ماجرا و بهانه اصلی این گزارش یعنی پس لوزه‌های بعد از برخورد با یکی از تخلفات عجیب صورت گرفته در فرآیند واکسن‌سازی کادر درمان در بیمارستان مدرس تهران، ماجری که بیش از دو هفته از وقوع آن می‌گذرد اما حواشی آن همچنان ادامه دارد. یک منبع آگاه از اتفاقات و حواشی رخ داده در بیمارستان مدرس تهران در ارتباط با ماجراهای دنباله‌دار این بیمارستان و رئیس معزول آن به «فرهنگستان» گفت: «در جریان آغاز واکسن‌سازی کادر درمان واکسن‌هایی را مراجع مربوطه دانشگاه شهیدبهشتی بابت واکسن‌سازی کادر درمان بیمارستان مدرس به این بیمارستان اختصاص می‌دهند. همان ابتدای تخصیص واکسن‌ها هم مساله نظارت گوشه‌زده می‌شود و هم اینکه هشدارهایی بر عدم تزریق واکسن به نزدیکان و اقوام داده می‌شود. منتها در بیمارستان مدرس مثل خیلی دیگر از بیمارستان‌ها به دلایل مختلفی حدود ۱۲ واکسن علی‌رغم هشدارهای قبلی مبنی بر عدم تزریق خارج از دستورالعمل مربوطه به خارج از کادر بیمارستان، توسط رئیس معزول بیمارستان و برخی معاونان بیمارستان بی‌توجه به این مسائل و هشدارها به اقوام خودشان تزریق می‌شود، درحالی که به همین دلیل به تعدادی از کادر درمان به‌ویژه پرستاران شاغل در بخش کرونا واکسن تزریق نشده و به آنها گفته شده واکسن نیست و کم آمده و این‌طور حرف‌ها! یکی از این پرستاران شکایت می‌کند و اینجا ماجرا آغاز می‌شود و افراد بیشتری از این تخلف مطلع می‌شوند. کار به بالا و مسئولان دانشگاه و مراجع نظارتی دانشگاه ازجمله حراست می‌کشد. حراست تا اینجا متأسفانه بنابر دلایل نامعلوم یا برخی حمایت‌هایی که ملک‌پور در خارج از دانشگاه و ازجمله یکی از مسئولان نهاد ریاست جمهوری می‌شده مسکوت گذاشته می‌شود. شایان ذکر است ملک‌پور یک دانشجوی دوره جراحی دارد به اسم (ش)، او دختر دکتر (ش)، رئیس دفتر معتمد واعظی رئیس دفتر روحانی رئیس جمهور است. این ارتباط باعث حمایت‌های بی‌حد و حصر از ملک‌پور در همه سطوح شده است. تا جایی که چندین بار مانع عزل او توسط رئیس دانشگاه می‌شود. نهایتا رئیس دانشگاه یعنی زالی این بار به دلیل تخلف در موضوع واکسن کوتاه نیامد و چون برای خود رئیس دانشگاه هم خیلی بد می‌شد سرعاً او را عزل کرد. خصوصا وقتی ماجرا توسط «فرهنگستان» رسانه‌ای و خیلی زود هم فراگیر شد. به‌نوعی زالی در ابتدای مسیر مجبور شد این مساله را بپذیرد. آقای (ش) هم این بار از حمایت ملک‌پور عقب کشید و ملک‌پور برکنار شد. یک نکته جالب دیگر در جریان این واکسن‌سازی ملک‌پور طی تخلف آشکار دیگری در گزارشی کذب اسامی دیگری را که با لیست واقعی متفاوت بوده به مراجع مافوق در دانشگاه گزارش کرده که اطلاعات موجود در لیست مراجع نظارتی که واکسن را به برادر خودش، پدرخانم و مادرخانمش... تزریق کرده تفاوت داشته است. وقتی رئیس دانشگاه این شرایط را دید به اجبار ملک‌پور را عزل کرد. ملک‌پور اما از موضع خودش کوتاه نیامده و حالا سعی در شکایت از دانشگاه دارد. رئیس بعدی معرفی و جایگزین ملک‌پور شده است و بعد از این اتفاقات رئیس جدید را که رئیس بخش جراحی بیمارستان هم بود، از این جایگاه برداشت. این اتفاق می‌افتد و سرپرستی را جایگزین ملک‌پور می‌کنند. بعد از این اتفاق دوباره ملک‌پور تهدید به شکایت کرد و می‌گوید به اتهام تهمت که به من زدید به قوه قضائیه شکایت می‌کنم. درحالی که اینجا متخلف ایشان بوده است! ضمن اینکه گفته است تا دو، سه روز دیگر سرجای خودم برمی‌گردم! که البته این را ما هم بعید نمی‌دانیم، خصوصا در این دولت و با این وضعیتی که تا به‌حال وجود داشته است. ظاهرا بعد از عزل ملک‌پور آقای (ش) از ریاست جمهوری همچنان به حمایت از وی ادامه می‌دهد، تا جایی که حتی بلافاصله بعد از عزل ملک‌پور است و می‌دهد فقط بعضی حواشی و مسائلی باید هم حمایت شود، همان‌طور که دانشجویان و رسانه‌ها استقبال کردند هم اینکه همچون بسیاری دیگر از متخلفان در پروسه واکسن‌سازی کرونا که اخبارشان به محاکم قضایی معرفی شود. بعد از عزل این هفته گذشته ملک‌پور از ریاست بخش جراحی بیمارستان از این اقدام ریاست دانشگاه و ریاست جدید بیمارستان تقدیر و تشکر کردند ولی خیلی زود این نوشته را هم از روی برد برداشتند!»

اپیدمی تخلف در واکسن‌سازی علیه کرونا؛ خطرناک‌تر از اپیدمی کرونا

برسیم. قبل از بیان حواشی تزریق واکسن کرونا در تهران و تخلفات صورت گرفته بد نیست به این نکته اشاره کنیم که به اذعان برخی از اعضای کادر درمان، این تخلفات، گویا امر رایج و عادی در بیمارستان‌هاست؛ چرا که با هر بار انتشار این اخبار و پیگیری آن از برخی دوستان و اعضای کادر درمان در بیمارستان‌های مختلف، آنها می‌فگفتند در فلان بیمارستان و به‌همان وضعیت درمان و... این اتفاقات رخ داده و می‌دهد فقط بعضی حواشی و مسائلی باید هم حمایت شود، همان‌طور که دانشجویان و رسانه‌ها استقبال کردند هم اینکه همچون بسیاری دیگر از متخلفان در پروسه واکسن‌سازی کرونا که اخبارشان به محاکم قضایی معرفی شود. بعد از عزل این هفته گذشته ملک‌پور از ریاست بخش جراحی بیمارستان از این اقدام ریاست دانشگاه و ریاست جدید بیمارستان تقدیر و تشکر کردند ولی خیلی زود این نوشته را هم از روی برد برداشتند!»

همه‌گیر شد و حسابی به اعتماد عمومی خدشه وارد کرد. اینکه چرا در ابتدای مسیر تزریق واکسن کرونا به سراغ پاکبان‌ها رفتند، هنوز کسی نمی‌داند، منتها هم‌زمان با آغاز واکسن‌سازی گروه‌های خاص در کشور، گلسنان نیز این فرآیند را آغاز کرد و در آخرین مرحله پاکبان‌های شهرستان‌های مختلف استان واکسن کرونا را دریافت کردند. در این میان، شهرداری علی‌آباد کتول با تزریق واکسن تعدادی از پاکبان‌ها به پرسنل شهرداری خیرساز شد. این اتفاق هم مثل مورد آبادان و اهواز مورد توجه شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت و با سرعت زیادی به یکی از خبرهای مهم رسانه‌های داخلی و خارجی تبدیل شد. واکنش خود مسئولانی که تخلف را مرتکب شدند، تقریبا شبیه هم بود. همه این ادعا را داشتند که به‌خاطر جلوگیری از هدر رفتن واکسن‌ها و... از خودگشتگی کردند و واکسن‌ها را به خود و اعضای خانواده و دوستان تزریق کردند. در علی‌آباد کتول هم همچون اهواز و آبادان رئیس دانشگاه علوم پزشکی گیلستان دستور رسیدگی فوری به این اتفاق را صادر کرد و پس از مشخص شدن این تخلف رئیس شبکه بهداشت علی‌آباد کتول نیز برکنار شد. عبدالرضا فاضل، رئیس دانشگاه علوم پزشکی تزریق به افراد خارج از لیست پاکبان‌ها را تأیید و آن را خلاف پختنامه وزارت بهداشت بیان کرد و گفت: «با هرکسی که در این مسیر تخلف کرده باشد برخورد خواهیم کرد و فرد متخلف عزل خواهد شد. استناداً گلسنان نیز برای برخورد قاطع با افراد مبتدی در شهرداری علی‌آباد کتول دستور داد. در نامه هادی حق شناس به امیر محمدپور، مدیرکل دفتر بازرسی و امور حقوقی استانداری، دستور رسیدگی و بررسی تخلف صورت گرفته در شهرداری علی‌آباد کتول صادر شد و... از علی‌آباد کتول به تهران

از تهران تا آبادان، از آبادان تا علی‌آباد کتول و... اخبار را که پیگیری می‌کنیم، مواردی از تخلف در روند واکسن‌سازی کرونا به چشم می‌خورد. به گفته مسئولان شاید تعداد تخلفات صورت گرفته قابل ملاحظه نباشد، منتها باید گفت تعداد دوز واکسن‌هایی که به کشور وارد شده هم خیلی قابل ملاحظه نیست و چه‌بسا اگر تعداد بیشتر بود و روند گسترده‌تر، میزان تخلفات هم زیر سایه این عدم نظارت، گسترده‌تر می‌شد. ابتدا اگر اشتهای تکمیل‌شده در روند واکسن‌سازی کرونا در آبادان رسانه‌ای شد. اواخر فروردین‌ماه بود که اخباری از روند تخلف در روند واکسن‌سازی در اهواز و آبادان منتشر شد و رسانه‌ها مدعی شدند شهردار اهواز و برخی مدیران این شهرداری نیز خارج از نوبت و با استفاده از سهمیه اختصاص یافته به غسال‌ها و پاکبان‌ها، واکسن کرونا دریافت کرده‌اند. مساله‌ای که خیلی زود در فضای مجازی هم ترند شد و مردم نسبت به آن واکنش‌های تنیدی نشان دادند. بعد از این اتفاق پیگیری است. موضوع گم شدن ۲۰۰ هزار دوز واکسن واکسن‌های وارد شده به رئیس دانشکده علوم پزشکی آبادان، دستور عزل معاون بهداشتی و مدیران ناظر بر اجرای برنامه ایمن‌سازی آبادان را در اسرع وقت صادر کرد. اسحاق جهانگیری هم در ادامه طی دستوری به وزیر کشور و فرمانده قرارگاه عملیاتی ستاد ملی مبارزه با کرونا تأکید کرد: «هر مدیری در هر رده‌ای خارج از روال و برنامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سوءاستفاده از فرصت دیگران واکسن بزند، صلاحیت مدیریت ندارد و به اعتماد عمومی خسارت زده است و به‌سرعت باید از مسئولیت کنار گذاشته شود. این اما پایان تخلفات در روند واکسن‌سازی کرونا در کشور نبود و این مساله هم مثل خود ویروس کرونا، خیلی زود در کشور و بین مدیران،

چرا از سامانه‌های نظارتی موجود استفاده نمی‌شود؟

پدرام اصلاهی فر، کارشناس سیاستگذاری و اقتصاد حوزه سلامت ازجمله کارشناسانی است که در تشریح روند نظارت صحیح بر واکسن‌سازی کرونا در کشور با ارائه راهکارهایی گفت: «به‌طور کلی برای اطمینان از عدم‌سرقت یا خروج واکسن‌ها از چرخه رسمی واردات، تولید و توزیع، باید مانند دیگر کشورهای جهان از سامانه‌های نظارتی برخوردار و سیستمی استفاده کرد؛ خوشبختانه سامانه‌ی تک در ایران یکی از بهترین سامانه‌های نظارتی است که می‌توان با استفاده بهینه از آن، فرآیند توزیع واکسن کرونا را به‌صورت عادلانه و شفاف انجام داد. متأسفانه با وجود اینکه سامانه‌ی تک یکی از کامل‌ترین سامانه‌های طراحی شده برای نظارت بر زنجیره تامین و توزیع دارو در جهان است و براساس قانون ایجاد شده اما عدم رعایت استانداردهای ثبت داده توسط خانه‌های بهداشت و همچنین نبود برخی از بانک‌های اطلاعاتی در کشور موجب کاهش کارکرد سامانه‌ی تک شده است. استفاده بهینه از ظرفیت سامانه‌ی تک می‌تواند به جلوگیری از فساد، ازجمله سوءاستفاده از واکسن‌های توزیع شده کمک کند، اما به دلایل گوناگونی این کار ویژه‌ی تک با اختلال مواجه شده است. متأسفانه ثبت اطلاعات تزریق واکسن توسط تیم‌های مستقر در مراکز واکسن‌سازی با تأخیر زیاد صورت می‌پذیرد و در واقع امکان رصد برخط فرآیند واکسن‌سازی را از سامانه سبب و تی‌تک سلب می‌کند. بنابراین احتمال وقوع ثبت اطلاعات واکسن و مشخصات دریافت‌کننده آن به وضوح افزایش پیدا کرده و به دلیل اینکه درحال حاضر استاندارد شناسه واکسن از تی‌تک توسط تیم‌های بهداشتی پس از تزریق انجام می‌شود، عملا امکان شناسایی واکسن‌های تقلبی یا کشف تخلف از بین رفته است. یکی از این ایرادات به نحوه دریافت اطلاعات افراد سازمانی اولویت‌دار برای تزریق واکسن مربوط می‌شود. متأسفانه این معرفی‌نامه‌ها کاملا به‌صورت دستی و کاغذی ارائه می‌شود و امکان صحت‌سنجی آن توسط کادر درمان در لحظه تزریق واکسن وجود ندارد. درصورتی که این لیست‌ها به‌صورت سیستمی در سامانه‌ی تک و سبب ثبت شود، قطعاً ریسک تخلف توسط برخی مدیران و خانواده‌های آنها به‌صورت چشمگیری کاهش می‌یابد. استعمال برخط کدهای ملی ارائه‌شده از طرف سازمان‌ها از سازمان ثبت احوال و سپس تطابق اطلاعات آن با لیست‌های ارائه‌شده می‌تواند تخلفات را کاهش دهد. از سس‌های دیگری برای احراز صحت بیماران خاص مانند بیماران دیابتی برای دریافت واکسن، می‌توان از اطلاعات صحیح و دقیق بیمه‌های درمانی کشور استفاده کرد؛ چرا که بیمه‌های درمانی برای بیمار خاص برپنده پزشکی تشکیل داده‌اند و اطلاعات این افراد را می‌تواند در اختیار سامانه سبب یا تی‌تک قرار دهند.»

جدال دهنوی و جهانپور؛ واقعا ۲۰۰ هزار دوز واکسن کرونا گم شده؟

آیا تخلف در روند تامین و تزریق واکسن کرونا فقط محدود به جریان تزریق در بیمارستان‌هاست؟ آیا راهی برای جلوگیری از این تخلفات وجود ندارد؟ ... اینها تنها بخشی از سئوالاتی است که در جریان خرید و تامین واکسن‌های خارجی و ورود آنها به کشور در ذهن ایجاد شد و با بروز تخلفات متعدد هم تقویت شدند. چند شب قبل، در ادامه شبیهاتی که پیرامون گم شدن چندصد هزار واکسن وارد شده به کشور مطرح شده بود، دوباره محسن دهنوی، عضو هیات‌رئیس مجلس شورای اسلامی در برنامه‌ای که روز سه‌شنبه ۲۱ اردیبهشت به‌صورت زنده از شبکه ۳ پخش شد گفت: «تا کنون ۲ میلیون دوز واکسن کرونا به ایران وارد شده است و از این میزان، ۲۰۰ هزار دوز آن گم شده و سسر از بازار قاچاق دارو درآورده است. بعد از این سخنان جنجالی، کیانوش جهانپور سخنگوی سازمان غذا و دارو ابتدا در یک توییت و در واکنش به سخنان دهنوی با کنایه نوشت: «الحمدلله متر که نداره، کنترول هم نمیدانده، استخون هم نیست که تو گلو گیر کنه! رو بالاتر...» بعد هم در مصاحبه‌ای خاطرنشان کرد: «هیچ واکسنی گم نشده و همه اطلاعات واکسن‌های کرونا قابل رصد و پیگیری است. موضوع گم شدن ۲۰۰ هزار یا ۱۰۰ هزار دوز واکسن موضوعی نیست که بتوان به سادگی از آن گذشت و جای شگفتی است که فردی به‌عنوان نماینده ملت چنین تخلف و جرم آشکار و بزرگی را قبل از آنکه از طریق مراجع نظارتی و قضایی پیگیری کند، صرفاً به یک مصاحبه اکتفا کرده و در مورد آن صحبت می‌کند. این موضوع به‌هیچ‌وجه صحت ندارد و متأسفانه به نظر می‌رسد این رفتار و گفتار بی‌پایه و اساس و ادعاهای واهی دارد در برخی افراد عادی می‌شود. البته دهنوی هم در پاسخ به جهانپور گفت کیانوش جهانپور از مسائل وزارت بهداشت بی‌اطلاع است. او در نامه‌ای به سعید نمکی، وزیر بهداشت خواسته تا اطلاعات واکسن‌های وارداتی را در اختیار بگذارد. این پایان دوئل این دو مقام مسئول نبود و همچنان ادامه یافت که خب دیگر از حوصله نگارنده و خواننده خارج است که بی‌آن را بگذرد! ناگفته نماند در همان روزهای ابتدایی واکسن‌سازی کرونا در کشور و بروز تخلفات، جهانپور گفته بود: «به‌هر حال بروز موارد تخلف اجتناب‌ناپذیر است، مهم آن است که تخلفات شناسایی شود و با آنها برخورد صورت گیرد.»